

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PL – Česká barokní literatura, J. A. Komenský

1. Charakterizujte umělecký směr – baroko, zařad'te do časového období.
2. Uved'te příklad barokních umělců:
 - a) architekt –
 - b) sochař –
 - c) malíř –
3. Uved'te příklady významných barokních staveb a jiných uměleckých památek.
4. Na co klade důraz barokní literatura, jaké jsou její hlavní znaky?
5. Jaké žánry jsou zastoupeny v barokní literatuře?
6. Jak dělíme českou barokní literaturu? Ke každému proudu uved'te autory.
7. Uved'te jména evropských barokních spisovatelů.

Jan Amos Komenský: Labyrint světa a ráj srdce

KAPITOLA XIX

Poutník stav vrchností spatřuje

Přišli jsme tedy do jiné ulice, kdež po všech stranách plno vidím vyšších i nižších stolic: na nichž sedícím „pane rychtáři, pane purgmistře, pane úředníče, pane regente, pane purkrabí, pane kanclíři, pane místodržící, páni soudcové, milostivý králi, kníže, pane“ etc. říkali. I dí mi tlumočník: Nu, tu máš ty lidi, kteříž soudy a výpovědi v rozepřích konajíce, zlé trestajíce, dobrých přichraňující, řád v světě zdržují.“ „Tot' jest ovšem pěkná, a mám za to, nevyhnutedlná v lidském pokolení věc,“ řekl jsem. „Odkud se pak takoví lidé berou?“ Odpověděl mi: „Někteří se k tomu rodí; jiní od nich, aneb od obce vybírání bývají, ti, kteříž by za nejmoudřejší ze všech a nejzkušenější a spravedlnosti a práv nejpopovědomější uznáni byli.“ „I to pěkně,“ dím já.

2. Vtom mi se pohleděti udá, a spatřím, an se někteří do stolic vkupují, jiní vprošují, jiní vpochlebují, jiní sami sázejí, a vida to, „Hle, hle, neřád!“ zkríkl jsem. „I mlč, všetýčko,“ dí tlumočník; „zlým toho zaživeš, uslyší-li.“ „A proč nečekají,“ dím já, „až by zvoleni byli?“ Odpověděl: „Herež, oni sebe bezpochyby povědomi jsouc, s tu práci se býti znají: když je za ty jiní přijímají, co tobě do toho?“

3. Já tedy umlknu, a při opravě sobě brýlí, hledím pilně po nich a uzřím věc nenadálou, že jmenovitě řídko který z nich všechny oudy měl, každému téměř něčeho potřebného se nedostávalo. Někteří neměli uší, jimiž by stížnosti poddaných vyslyšati; jiní očí, jimiž by neřády před sebou znamenati; jiní nosu, kterýmž by šibalů proti právu uklady čenichati; jiní jazyku, kterýmiž by za němé utištěné promlouvati; jiní rukou, kterýmiž by usudky spravedlnosti vykonávati mohli; mnozí ani srdce neměli, aby, co spravedlnost káže, konati směli.

4. ... „Ale proč pak takovým těmto soudy a práva svěřují, kteří potřebných k tomu oudů nemají?“... „Kdo jiné spravuje, musí často neviděti, neslyšeti, nerozuměti, byť i viděl, slyšel a rozuměl. Čemuž ty, jakožto v věcech politických neprošlý, nerozumíš.“...

5. Zastavil jsem se nejpilněji při soudu senátorském, kdež jsem jména pánů soudců tato spatřil: *Atheus, Svárurád, Sluchosud, Stranobij, Osobolib, Zlatomil, Darober, Nezkuz, Malovéd, Nedbal, Kvapil, Ledabyl*; všech pak president a nejvyšší sudí aneb přimas byl pan *Takchcimít*. (...) Svědkové vedení byli *Kleveta, Lež, Podhled*; prokurátor ku právu byl *Pochleba* z jedné strany, z druhé *Darmotlach*

(Komenský J. A.: *Labyrint světa a ráj srdce*, Odeon, 1984, str. 85 -86)

Interpretace ukázky:

1. Se kterou společenskou vrstvou se v ukázce setkal poutník?

2. Kdo všechno do této vrstvy patřil?

3. Podle čeho a kým měli být dle názoru průvodce vybírání představitelé vrchností? Jaká byla skutečnost?

4. Co chtěl autor alegoricky naznačit tím, že *řídko který z nich všechny oudy měl, každému téměř něčeho potřebného se nedostávalo*?

5. Jak na poutníkovy dotazy reagoval jeho průvodce?

6. Vysvětlete vhodnost užití jmen soudců a svědků.

7. Najděte v ukázce příklad inverze. Pro jaký literární druh je typická?

8. Co znamená etc.